

Круюткіна Н.А.
(Україна, м. Харків)

АЛЬТЕРНАТИВИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ У ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД

Середня школа завжди є відображенням стану суспільства. Школі, як і іншим соціальним інститутам притаманні ознаки успіхів і недоліків даного суспільства на даному етапі розвитку.

Так, наприклад, у доперестроєві часи школа виявилась ураженою і бюрократизмом, і формалізмом. Труднощі перехідного періоду, які переживає Україна, не могли не відобразитися на різних сторонах явища, що розглядається. У чисто формальному плані школа переживає зараз розквіт: з'являються нові декларовані освітні структури. Наприклад, деякі звичайні середні школи перейменовуються у ліцеї, гімназії, коледжі, в яких із більшим чи меншим успіхом копіюються, зв'язані саме з цим учбовим закладом, зовнішні характеристики: набір предметів, шкільний розклад, тривалість уроків і перерв і т.п. Неможна сказати, що така тенденція не приносить своїх позитивних результатів. Так, наприклад, у Харкові уже досить довго і успішно функціонує школа-ліцей N 89 зі своїми цікавими доробками, школа-ліцей "Вертикаль", що має тісні зв'язки з авіаційним інститутом, національні школи українські, а також єврейська.

Проте відомо, що не всі школи, що проголосили себе ліцеями, виправдовують ці назви. Це, безумовно, пов'язане з тим, що справжня перебудова освіти вимагає зміни ставлення до неї обох рівноправних суб'єктів освітньої діяльності (вчителів та учнів). Звичайно, цей процес вимагає певного часу, припускає зміни багатьох характеристик особистості, і не може бути здійснений у результаті проголошення звичайних учорашніх учнів гімназистами, а вчителів – викладачами гімназії або ліцею.

У зв'язку з зазначеним нас цікавлять питання про стан базових характеристик особистості типового ліцеїста й типового викладача ліцею в порівнянні з відповідними характеристиками звичайного школяра і звичайного шкільного вчителя.

Дослідженню підлягали учительський і учнівський колективи шкіл NN 131, 89, школи-ліцею Харківського Державного університету. При вивченні даного питання нами було використано ряд методик: анкетування, проєктивні тести та ін.

У результаті проведеного дослідження було виявлено, що найхарактернішою особливістю школи нового типу, де глибока перебудова відносин в учбовій діяльності вже відбулась, є ставлення до цієї діяльності як до спільної. Обидва

суб'єкти є скоріше партнерами цієї діяльності, ніж антагоністами, що, на жаль, характерно для півкл традиційного типу останніх років.

Механізм формування цих відносин не пов'язаний безпосередньо з формально введеними характеристиками (розкладом, режимом дня та т.п.) і навіть не стільки з залученням окремих викладачів вищих навчальних закладів. Це пов'язано з падінням можливості як учителям, так і учням максимально реалізувати сукупно свій творчий потенціал.

Капіранов С.
(Київ, Україна)

МОГИЛИ - КУРГАНИ УКРАЇНИ ТА ЯПОНІЇ.

1. Могила-курган являє собою специфічний тип поховання, що з'являється в IV-III т.д. до н.е. в каспійсько-чорноморських степах (ямна культура) та Передкавказзі (майкопська культура) і згодом поширюється на всі континенти, крім Австралії. Водночас могила-курган є святилище. Типологічно він споріднений з пірамідами Єгипту, Месопотамії, Америки. Це висуває багато питань: чи пов'язано це поширення з міграціями, чи це є стадіальне явище, чи є кургани у віддалених культурах явищем аналогічним, чи гололомінним, та ін.

2. Японія є найбільш східним районом Старого Світу, де зустрічаються кургани; тут цей тип з'являється найпізніше (III ст. н.е.). Україна, натомість, входить до ареалу найдавніших курганів. Порівняння японських курганів (кофутів) та українських могил-курганів може бути виском до розв'язання деяких із зазначених проблем. 3. І в Японії, і в Україні курган є важливий культурний символ, освідчання у класичній поезії обох країн.

4. Щодо походження японських курганів існує дві гіпотези: міграційна, класичною версією якої є теорія пароду вершників Егамі Наміо (1948), та автохтонна (наприклад, праці Кобаясі Юкіо).

Егамі Наміо (1965) пов'язує походження курганів у Японії з навалою кочовиків, що прийшли через Корей з Манчжурії, і вважатиме їх належати до відгалуження скитської культури.

5. Японські кофути в своєму розвитку проходять ті самі етапи, характерні для розвитку курганного поховального обряду взагалі і в Україні зокрема (Чмихов та ін., 1992): від невеличких прототипів II-III ст. до великих курганів IV ст., що споруджувалися для сакральних правителів та голів кланів, і,